

Problematika daňových úniků v ČR s přihlédnutím k nepřímým daním

Ivana Pařízková*

Nejzákladnějším požadavkem kladeným na daňový systém je především ta skutečnost, že tento systém by měl zcela minimalizovat možnosti daňových úniků, avšak vždy na straně druhé je postaven daňový subjekt, který se snaží o to aby jeho daňová povinnost byla co nejnižší.

Vyspělé evropské státy ve svých finančních statistikách uvádějí, že jim ročně uniká 10–30% všech daní. Absolutní odstranění daňových úniků je patrně nemožné, ale je zcela reálné toto relativně široké rozmezí snížit k dolní hranici, popřípadě toto ještě o nějakou desetinu snížit. V České republice můžeme reálně předpokládat, že tato diferenciace platí i pro nás a můžeme říci, že se bohužel pohybujeme u oné horní hranice. Přitom se ve stabilizovaných zahraničních ekonomikách předpokládá, že se podaří odhalit asi jen kolem 5–10% daňových úniků.

Způsoby minimalizace daňových povinností začíná vyhledáváním daňových úspor, kde podstatou je ta skutečnost, že daňový subjekt se snaží vyhledat v pravidlech pro stanovení daně takový algoritmus, jež mu umožní co nejvíce snížit daňovou povinnost. To znamená, že vždy bude posuzovat, který z alternativních postupů pro stanovení daňového základu je pro něj nejvýhodnější a přitom využije všech možných korekčních prvků – slev na dani, odpočitatelných položek, apod. Další možností snížení daňových povinností daňovým subjektem je vyhledávání a využívání daňových výhod, které jsou označovány jako díry v zákonech. Byť stát nepočítal s takovouto možností, avšak nedokonalost daňových zákonů to umožňuje a běžně v praxi hovoříme o tzv. legálních daňových únicích. V případě, že některá díra v daňovém zákoně je využívána v širokém měřítku vede to zpravidla v co nejkratší možné době ke změně příslušného daňového zákona.¹

Jako poslední kategorie daňových úniků jsou nelegální daňové úniky, jež znamenají porušení zákona a jsou označovány jako trestné.

O celé situaci svědčí vývoj některých daní, z nichž zřejmě nejsledovanější je oblast nepřímých daní. U daně z přidané hodnoty (dále jen DPH) je z velké části situace taková, jakoby celá produkce byla vyvážena, respektive jsme produkovali výrobky pouze s 5% daní

a dále je nutné upozornit na stále přetrvávající situaci ve sféře spotřebních daní, kde jsou zaznamenávány stále desetimilionové daňové úniky. A v návaznosti na tuto sféru daňových úniků nelze opomenout i nevyčíslitelné úniky na daních z příjmů, které s nimi úzce souvisí.

CO JE „DAŇOVÝ ÚNIK“?

Na pojmové vymezení daňového úniku existuje celá řada různých názvů a označení, které ve své podstatě ztěžují pochopení tohoto jevu a důsledkem této terminogické nepřesnosti jsou rozmanité daňové delikty. Ve své podstatě zjednodušeně můžeme říct, že daňový únik je legální, ale i nelegální vyhýbání se daňovým povinnostem, a to jak v rámci jedné země tak i v mezinárodním měřítku.

V rámci definice bychom mohli vycházet z toho, že vždy se bude jednat o chování daňového subjektu (poplatníka, plátce), které bude v rozporu s platnými právními předpisy a v řadě případů bude sankcionované, tzn. že se daný subjekt úmyslně vyhýbá splnění svých daňových povinností v naději, že jeho protiprávní chování zůstane utajeno, buď nezaplatí daň z nedbalosti či nevědomosti.²

OBECNÉ PROBLÉMY DAŇOVÝCH ÚNIKŮ

Abychom lépe pochopili celou podstatu problému je třeba konstatovat, že v oblasti DPH se jedná o vrácení nadměrných odpočtů uvedených na daňovém příznání z neobvyklých obchodních transakcí. Z tohoto důvodu je třeba stanovit doposud jejich nejužívanější oblasti a varianty, mezi něž patří:

1. Fiktivní dodávky zboží či služeb, i přes to, že daňový doklad je pro účely nadměrného odpočtu formálně v pořádku, avšak ke zdanitelnému plnění nikdy nedošlo, přitom dodavatel fyzicky existuje, je plátcem DPH, písemně v protokolu potvrdí, že žádnou dodávku neuskutečnil, nebo

* JUDr. Ivana Pařízková, Ph.D., Katedra správní vědy, správního práva a finančního práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity, Brno

¹ Porovnej: VANČUROVÁ, A. a kol.: Daňový systém ČR aneb učebnice daňového práva, 1. Vydání, Praha, 1997, str. 26–27.

² Srovnej: MRKÝVKA, P.: Přednáška z Finančního práva, Právnická fakulta MU, listopad 2000.

dodavatel fyzicky existuje avšak není plátcem DPH, a v dalším případě je dodavatelem fiktivní firma (buď neexistující nebo fungující na padělané doklady).

2. Zboží skutečně existuje, daňové doklady jsou formálně v pořádku, tak může nastat situace kdy dodavatel prohlásí, že dodávku neuskutečnil (jeho jménem ji uskutečnil někdo jiný, případně byly zcizeny doklady, razítka apod.) nebo dodavatel je neexistující plátce anebo případ kdy dodavatel je čtvrtletní plátce, který uvede daň do daňového přiznání, ale neplatí a je nedostížitelný a odběrateli (měsíčnímu plátcovi) je vrácen nadměrný odpočet.
3. Řetězcy dodávek prodávaného zboží, kdy prodané zboží je v řetězci dodavatelů záměrně nadhodnoceno za účelem uplatnění nadměrného odpočtu při vývozu.
4. Plátce uvádí vysoké obraty v daňovém přiznání na vstupu i na výstupu (asi nejspíš půjde o praní špinavých peněz) s minimální daňovou povinností. Tímto zakládá možnost pro odběratele si legálně uplatnit daň na vstupu.

Všechny uvedené případy končí vývozem zboží do zahraničí za účelem znemožnění následné fyzické kontroly zboží v tuzemsku.

V čem jsou spatřovány hlavní příčiny, které umožňují vznik výše uvedených daňových úniků:

- a) možnost placení milionových částek v hotovosti,
- b) problematika napadnutí smluvní ceny záměrně předražených dodávek mezi plátcem, pokud se nepodaří prokázat jejich dohodnuté spekulativní jednání,
- c) nedostatečné legislativní řešení dodávek od neexistujících firem,
- d) problematické řešení doměření daně podle pomůcek v případě ztráty účetních dokladů nebo nevedení účetnictví,
- e) nemožnost označit daňového dlužníka za pachatele trestného činu,
- f) při vytýkacím řízení § 43 Zákona o správě daní a poplatků, o pochybnostech v údajích podaného daňového přiznání, kdy se staví lhůta pro vrácení nadměrného odpočtu, kdy není možné požádat orgány policie o součinnost při prokazování skutečného stavu věcí, a to vzhledem k institutu zachování mlčenlivosti dle § 24 Zákona o správě daní a poplatků,
- g) celní orgány nemají zákonnou povinnost při vývozu fyzicky ověřovat vyvážené zboží, respektive se zabývat jeho oceněním.

SPECIFICKÉ PROBLÉMY DAŇOVÝCH ÚNIKŮ

Na základě praktických zkušeností z posledních let je možné daňové úniky rozdělit do dvou kategorií a to:

1. daňové úniky neúmyslné,
2. daňové úniky úmyslné.

NEÚMYSLNÉ DAŇOVÉ ÚNIKY

Hlavní příčinou neúmyslných daňových úniků je složitost daňových zákonů, neúměrné množství jejich novelizací, ale i případ, kdy poplatník je nucen používat pro výpočet více zákonných předpisů než samotný daňový zákon. Lze konstatovat, že v současné době mají stále klesající tendenci u subjektů s delší dobou registrace a spíše je možné spatřovat je u nových podnikatelských subjektů a jejich hlavní příčina spočívá především v neznalosti či podcenění daňové nebo účetní problematiky.

ÚMYSLNÉ DAŇOVÉ ÚNIKY

Na rozdíl od let minulých, kdy k nedostatkům v daňových přiznání docházelo především z neznalosti, děje se tak nyní stále častěji vědomě a promyšleně. Tyto úniky bohužel mají naopak stále stoupající tendenci. Tento nárůst je zřejmě dán tím, že podnikatelské subjekty už zvládly jak teoretický tak i praktický základ a dnes se již dostatečně dobře orientují v dané problematice samy nebo za pomoci daňových, či jiných finančních poradců. Úmyslné daňové úniky tvoří dvě hlavní skupiny:

- a) legální daňové úniky
- b) nelegální daňové úniky

LEGÁLNÍ DAŇOVÉ ÚNIKY

S touto definicí se setkáváme zcela běžně a můžeme ji definovat jako postupy, jež umožňují daňovým poplatníkům vyhnout se daňové povinnosti bez porušení zákona. K těmto běžně používaným daňovým únikům patří zvolení co nejhodnějšího způsobu zdanění, které umožňuje přímo konstrukce daně. Poplatník tak může v některých případech vymezit uznatelné výdaje nejen taxativně, ale i paušálem, může do svého podnikání zapojit manžela, manželku jako spolupracující osobu, apod.

Další možností je, že se daňový poplatník rozhodne zdržet zdanitelné činnosti. K tomuto případu dochází v případě nadměrného daňového zatížení, např. je-li nad určitou hranicí příjmu sazba daně příliš vysoká daňový poplatník raději další aktivitu, která by vedla

k dosažení dodatečného příjmu nevykonává a nahradí ji volným časem a tím tak stát přichází o daň z potencionálního příjmu, který by tak daňový poplatník dosáhl, kdyby bylo daňové zatížení nižší. Takoveto legální úniky hraničí se zákonností, protože se tak využívá prostředků jak zákon nenápadně obejít.

NELEGÁLNÍ DAŇOVÉ ÚNIKY

Tato forma daňových úniků je pro stát daleko závažnější a nebezpečnější, protože znamenají porušování daňových předpisů, anebo jsou důsledkem trestné činnosti. Tyto daňové úniky se postupně přesouvají z oblasti neoprávněného uplatňování určitých položek do výdajů, nákladů (investice, položky časově nesouvisící s příslušným zdaňovacím obdobím apod.) do položek zatajování a zkracování příjmů a můžeme říci, že jsou pečlivě připraveny a promyšleny. Mezi zákonnými a nezákonnými daňovými úniky neexistuje přesná hranice, ale plynulý přechod. Daňový poplatník tak postupně přechází od zákonných praktik přes řadu mezistupňů k daňovému podvodu. První skupinu tvoří poplatníci, kteří své daňové povinnosti plní bez zbytečku, druhá skupina poplatníků je od základu nepoctivá a třetí skupina je tvořena poplatníky, kteří se vyhýbají daňové povinnosti v mezích zákona díky své obratnosti, nebo zneužívají právo. Zde bychom mohli zařadit i daňové úniky spojené s přenesením sídla firem do některého z daňových rájů. Hranice mezi zákonnými a nezákonnými formami daňových úniků lze určit pouze případ od případu.

Zasaženou oblastí jsou v první řadě nepřímé daně, ale následně i všechna ostatní daňová odvětví. Případy zahrnuté v této skupině vykazují zejména následující znaky:

- jsou připravovány zpravidla relativně malou skupinou lidí, perfektně obeznámenou s daňovou problematikou a s fungováním daňové správy,
- jsou prováděny v součinnosti velkého počtu daňových subjektů, ve kterých má výše uvedená skupina organizátorů majetkovou účast anebo které ovládá prostřednictvím svých příbuzných, známých, apod.,
- výsledná síť subjektů je vysoce organizovaná, řízená s vysokou pravděpodobností z jednoho centra a to osobou či osobami přímo ve věci nevystupujícími, nezřídká cizími státními příslušníky, sídlícími v zahraničí,
- síť podniků zasahuje do působnosti řady správců daně, a to i mimo hranice působnosti jednoho finančního ředitelství, subjekty podle potřeby operativně mění svá bydliště či sídla a tím i místní příslušnost finančních úřadů stanovených ke správě jejich daňových povinností. Tím vlastně paralyzují činnost finančních úra-

dů, které momentálně nejsou schopny reagovat na takto se dynamicky měnící situaci,

- při zakrývání své činnosti subjekty používají kriminálních metod a postupů, kde se především jedná o předkládání falešných dokladů, antidatovaných smluv a jiných písemností, podávání nepravdivých informací. Vedle toho se nebojí používat i zastrašování, vydírání.

Další možnou variantou je situace, kdy na cizince po skončení daňového podvodu je formálně převedena firma a to krátce před vypršením doby, na kterou mají tyto osoby povolen pobyť na našem území. Tyto osoby pak formálně uvádějí adresy bydliště na našem území v soukromých bytech, kde se s pravděpodobností nikdy neobjevily, a někdy jsou i pochybnosti zda tyto osoby vůbec fyzicky existují nebo zda se zdržovaly na našem území, protože o nich chybí záznamy v evidencích cizinecké policie.

V jiných případech jsou správci daně předkládány doklady o obchodech s firmami, které nikdy neexistovaly, již zanikly nebo nejsou plátcí DPH a s věcí odmítají mít něco společného. Zboží se tak často objevuje odnikud a mizí v neznámu a je pravděpodobné, že na našem území nikdy nebylo, respektive nikdy neexistovalo.

DAŇOVÉ ÚNIKY UPLATŇOVANÉ U DANĚ Z PŘIDANÉ HODNOTY

V současné době se v ČR vyazuje na daních celkový nedoplatek kolem 90 miliard Kč a jako nejoblíbenější daní, která je krácena nejvíc se jeví DPH. Zřejmě je to tím, že jde o daň nepřímou, u níž jsou jednotliví plátcí daně státem pověřeni, aby tuto daň vybírali sami.

Konstrukce této daně skýtá hned několik možností jak obcházet zákon. Povinnost uplatnit daň na výstupu vzniká okamžikem zdanitelného plnění, kde takto uplatněnou daň je plátce povinen odvést nejpozději do 25 dnů od skončení zdaňovacího období. Toto je měsíční nebo čtvrtletní, v zásadě podle výše obrátu plátce. Nejdůležitějším aspektem je, že plátce takto uplatněnou daň musí odvést bez ohledu na to, jestli dostal sám zapláceno. Z hlediska celkové platební morálky v oblasti podnikání je tento způsob odvodu daně v podstatě nemravný a zvýhodňující dlužníka. Na druhé straně má plátce nárok na odpočet daně, pokud přijaté zdanitelné plnění použije ke své podnikatelské činnosti. Plátcem skutečně odvedená daň je pouze rozdíl mezi daní, kterou plátce uplatnil na výstupu a nárokem na její odpočet. V případě, že je rozdíl kladný, tak plátce daň odvádí, v případě že rozdíl je záporný, tak plátci vzniká nárok na tzv. nadměrný odpočet daně, což je v podstatě vratitelný přeplatek, který je vyplacen příslušným správcem daně.

V daňovém řízení se velmi často objevují negativní skutečnosti, které brání řádnému a včasnému odvedení daně. Jde zejména o tyto případy:

- zkrácení daně na vstupu
- vystavení daňového dokladu od neplátce
- plátce daně sice daň přizná, ale neodvede ji
- plátce daně daň nepřizná.

Takové počínání není některými plátcí daně bráno jako určitý úskok vůči státu, a tím i ochuzení státní pokladny, ale spíše je chápou jako těžko kontrolovatelnou nabídku ze strany státu, kterou je hřích nevyužít.³

MOŽNÉ VARIANTY DAŇOVÝCH ÚNIKŮ U DPH

1. FINGOVÁNÍ PŘIJETÍ ZDANITELNÉHO PLNĚNÍ NA VSTUPU

V ČR je takovýto druh daňových machinací veřejností často spojován s problematikou bílých koňů, s orlickými vraždami, a všeobecně záhadným zmizením podnikatelů. Zboží určené na export putuje přes řetězec firem, jehož součástí je bílý kůň, kdy při podvodech s DPH bílý kůň účetně navýší cenu zboží většinou bezcenného a dále jej prodá fiktivně, bez převodu peněz kupujícímu, který dostane do ruky zboží daňově řaditelné. Tak například po vyvezení bezcenného zboží v účetní ceně 1.000,- Kč může vývozce požadovat vrácení 22 % DPH od státu. Stát peníze musí vyplatit a pokusit se jej vymáhat od bílého koně, ve většině případů ale bezúspěšně.⁴

2. PŘIZNANÁ, ALE ZÁMĚRNĚ NEODVEDENÁ DAŇ Z PŘIDANÉ HODNOTY

Jde o využití skutečnosti, že některé podnikatelské subjekty jsou ze zákona povinny platit DPH a jiné nikoliv. Firma povinná platit DPH prodá zboží firmě, která DPH platit nemusí za cenu DPH nezahrnující. Nový majitel zboží získá možnost prodat zboží dál za obvyklou cenu a jeho zisk je vyšší o neodvedenou DPH. Stát musí potom vymáhat peníze od bílého koně, což je velice obtížné, protože jde o nastrčenou, ve většině případů nemajetnou osobu. Tento systém bývá provozován organizovanými skupinami podvodníků.⁵

3. PŘEDSTÍRÁNÍ VÝVOZU ZBOŽÍ DO ZAHRANIČÍ

Vývoz je podle § 45 Zákona od DPH osvobozen od povinnosti uplatnit daň na výstupu. Plátce však má nárok na uplatnění odpočtu daně na vstupu. Nejčastější komoditou, která se fiktivně vyvážela byl líh a výrobky z něj, neboť zde dochází současně ke zkrácení DPH a spotřební daně, což umožňuje vysoké zisky. Zboží je většinou převzato od fiktivního zahraničního dodavatele a zapláceno v hotovosti při převzetí, poté si pachatel opatří falešnou celní deklaraci, osvědčující, že zboží bylo vyvezeno, ale ve skutečnosti je rozprodáno v tuzemsku. Plátce daně bývá zpravidla účastníkem na spáchaném trestném činu krácení daně, neboť obvykle podává vědomé nesprávné daňové přiznání.⁶

4. ZNEUŽITÍ NIŽŠÍ SAZBY DANĚ

Snad nejznámější kauza krácení daní byly machinace s lehkými topnými oleji. Podvodníci vydávají topný olej za motorovou naftu, která podle odhadu policie a petrolejářského průmyslu připravila stát o více než 10 miliard Kč kdy tyto zisky byly zaznamenány především v letech 1993–1994. Obrovský rozměr podvodů dokazuje i skutečnost, vyplývající ze statistiky Generálního ředitelství cen, kde za rok 1993 bylo do ČR dovezeno 233 x více lehkých topných olejů, než v roce 1992. Podvod spočíval v tom, že na topný olej, který se od nafty nijak neliší, se vztahovalo nižší clo, nižší DPH a nižší spotřební daň. Na jedné cisterně se zhruba nezákonně dalo vydělat asi 300 tis. Kč. Lehký topný olej jako ropný produkt byl dokladově dodáván jako lehký topný olej a v průběhu expedice ke konečnému zákazníkovi se doklady změnily na motorovou naftu. Tím vznikl rozdíl mezi cenou dovozní a cenou konečného prodeje. Obchody s lehkými topnými oleji byly na svoji dobu v podstatě bezpečné a pro ty kteří s nimi obchodovaly byly velmi lukrativní. Vzhledem k tomu, že v kauze lehkých topných olejů nebylo vyřešeno spoustu otázek tak lze konstatovat, že tento druh zločinu jak u nás tak i ve vyspělých západních zemích je stále aktuální.

5. ZVYŠOVÁNÍ NÁROKU NA ODPOČET DANĚ

Takovýmto jednáním se snaží daňový subjekt dostat do nákladů co nejvíce položek, které jsou vlastně

³ FOLTÝN, L.: Daň s ručením omezeným, Ekonom, 1999, č. 34, str. 38.

⁴ Srovnej: ČEPELÁK, J.: Daňové úniky, Daně a právo, 1999, č. 9., str. 18.

⁵ ČEPELÁK, J.: Daňové úniky, Daně a právo, 1999, č. 19. str. 19.

⁶ ČEPELÁK, J.: Daňové úniky, Daně a právo, 1999, č. 19. str. 19.

určeny pro osobní spotřebu podnikatele. V takovémto případě se jedná zejména o nákupy za hotové na účtenku, kde se píše jiné zboží, než které ve skutečnosti nakoupeno. Jako příklad můžeme uvést nákup veškeré literatury a na účtence se objeví nákup odborné literatury.

6. SNIŽOVÁNÍ DANĚ NA VSTUPU

Snižování daně na vstupu je nejrozšířenějším a dá se říci nejběžnějším způsobem trestné činnosti, kdy podstatou je snižování hodnoty dováženého zboží, zejména ojetých osobních automobilů, ale nejen jich. Takovýto způsob je možný a vyskytuje se i u jiného zboží, které se popřípadě na vstupu deklaruje jako zboží úplně jiné.⁷

7. LEGALIZACE VÝNOSŮ Z TRESTNÉ ČINNOSTI

V takovýchto případech jde o takový typ daňového úniku, kdy je dodavatelem skutečně zboží dodáno za ceny obvyklé, které však bylo získáno pravděpodobně z trestné činnosti. Plátce-dodavatel vystaví daňový doklad na existující subjekty, zboží těmto subjektům dodá, ale tyto vystavené doklady nikdy nezanese do své účetní evidence. Kupující zpravidla jedná i v dobré víře, že nákup byl velmi výhodný, ale ve skutečnosti je seznámen s podvodem. V takovémto případě ale nevznikl plátcí nárok na uplatnění nadměrného odpočtu dle § 19 odst. 2. Zákona o DPH, protože plátce neuskutečnil zdanitelné plnění. Takovéto případy správce daně řeší tzv. křížovou kontrolou, která spočívá v tom, zda zboží bylo skutečně vyskladněno, zda bylo zachyceno v účetní evidenci apod. Při řešení tohoto případu se správce daně dostává do problému protože skutečný realizátor dodávky je ve většině případů nekontaktní osobou, a tedy finanční úřad konfrontuje dodavatele se skutečným odběratelem a může dojít v rámci řízení k tzv. tvrzení proti tvrzení.⁸

DAŇOVÉ ÚNIKY UPLATŇOVANÉ U SPOTŘEBNÍCH DANÍ

1. MACHINACE S LIHEM

Jedním z případů je dovoz nedenaturovaného kvasného lihu s příměsí asi jednoho procenta aktivního uhlí. Tyto látky se dovážejí do ČR buď přímo ze Slovenska, nebo přes Polsko, kde se z takto dovážených látek po přefiltrování nezákonně vyrábí alkohol a dochází tak ke značnému daňovému úniku jednak na clo a na spotřební dani.

2. PAŠOVÁNÍ CIGARET

Podle celníků se cigarety pašují do ČR především z Ukrajiny a Ruska, a to v celých kamionech. Velké množství neokalkovaných cigaret pochází také z Polska a menší dodávky přicházejí také ze Slovenska. V podstatě není možné, aby pohraniční kontrola dokázala prohledat každé auto a také nezanedbatelné množství cigaret mají na svědomí i prodejny Duty Free.

MOŽNÁ ŘEŠENÍ DE LEGE FERENDA

Ke zmírnění a možno říci i k částečnému odstranění výše uvedených postupů daňových subjektů lze navrhnout například tato řešení:

- 1. V oblasti legislativy:** Výrazně omezit možnost platit v hotovosti mezi podnikatelskými subjekty a peněžní styk převést do oblasti bankovní sféry. Dále například plně využívat šíři posuzování ceny obvyklé na trhu.
- 2. V oblasti datových komunikací a výpočetní techniky:** Jednak zvýšit rychlost vzájemné komunikace správců daně a dále správci daně by měli mít v reálném čase k dispozici informace o daňových subjektech
- 3. V oblasti povolovacích systémů:** Regulovat pobyt cizinců na našem území, případně alespoň podnikání cizinců u nás.
- 4. V oblasti spolupráce:** Nutnost ověřování veškerých předložených dokladů podnikatelských subjektů, předkládaných k zápisu a to jednak rejstříkovým soudům, ale i živnostenským úřadům.

ZÁVĚREM

Daňové úniky jsou z pohledu dopadu na ekonomiku státu nevyčíslitelné a to především v podobě snížení příjmové stránky státního rozpočtu, ale je třeba počítat s důležitými následky v oblasti právního vědomí veřejnosti. Ve své podstatě jde o to, že nedůsledné postihování daňových úniků má za následek vytvoření dojmu, že jde o jev zcela normální, tolerovatelný a že podnikatelé – poplatníci, plátcí jednajících v souladu s platnými právními předpisy jsou svým způsobem diskriminováni.

Dalším důležitým aspektem je i kontrola ze strany finančních úřadů a to v rámci registrace plátců DPH, aby bylo zřejmé, že příslušný plátce – podnik je sku-

⁷ TERYNGEL, J.: K některým problémům při posuzování zkrácení DPH, Trestní právo, 1997, č. 6, str. 18.

⁸ KRTEIDL, V.: Ztrácíme čas a příležitosti, Profit, 2000, č. 5, str. 7.

tečně obchodní společností aby se zabránilo vzniku stínových nebo krycích podniků, které existují jen proto, aby mohly vyžadovat od státu podvodné přeplatky daní.

Problematika daňových úniků je stále aktuálním tématem jak v odborných kruzích tak i mezi širokou laickou veřejností a je především úkolem státu nalézt způsoby jak, nepříznivé důsledky těchto úniků minimalizovat nebo alespoň je částečně odstranit a po té prostředky ze krácených daní využít například v oblastech školství, zdravotnictví, státní sociální podpory, v nezaměstnanosti, apod.

SUMMARY

The total loss of the state's economy caused by tax avoidance cannot be calculated. Tax avoidance not only causes decrease in the income side of the state's budget but also considerably affects the legal awareness of the public. Inconsistent and weak recourses for tax avoidance are then seen as something absolutely normal, and tax avoidance is tolerated. Those undertakers who act in accordance with the currently valid legal norms are, in a way, subjected to discrimination. The problems of tax avoidance still represent a topical issue both in the professional circles and among the broad public. The responsibility for finding out how these unfavourable consequences could be minimized or partially removed lies primarily with the state.